

ACC. N:R M. 15947:1-10,

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Knut Andersson, Torhamn*
Härad: *Östera* Berättare: *Selma Andersson, "*
Socken: *Torhamn* Berättarens yrke: *fiskeverkstuv*
Uppteckningsår: *1963* Född år *1893* i *Torhamn*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Religiösa inslag i heminvedningen. 1. 1-10.

LUF 106

3/2-63

Skriv endast på denna sida.

Religiösa inslag i heminredningen.

Vi har sett en tavla, som ännu finns kvar, denna tavla är i stramalj med Bibelspråk broderat: "Det bästa af allt är att Gud är med oss." Lå finns där en bild med Frälsaren på korset.

Detta är en upphöjd (ej broderad) bild som är på tavlan. Denna, och andra religiösa tavlor, förekom i religiösa hem. De kyrkligt intresserade familjerna hade Kyrkan i centrum samt fotografien av församlingens präster omkring, på en tavla i sitt hem.

Frireligiösa hade ofta tavlor i stil med den först här nämnda. Sådana tavlor köpte man ibland av kringresande försäljare t. ex. sådana män som varit stenhuggare och blivit skadade i arbetet. De

Sug 106

blev brungna allt på så sätt förtjäna till sitt uppehälle.

En del öbor köpte ritade mönster i Karlskrona och broderade själva tavlor och bonader, för. Naturligtvis såldes även en del sådana arbeten på de syföreningsauktioner som hölls ute i vår skärgård f. ex.

I hemmen brukade man hänga upp dylika tavlor på gaveln, f. ex. en tavla på var sida om gavel-fönstret. Det förekommer, i enstaka fall, att man fortfarande har, av de här omnämnda tavlorna, upphängda i sina hem.

Efter vad vi vet så förfärdigar man nu, här, icke några sådana arbeten som man gjorde för - tavlor -

Vill berätta om en liten tavla, som jag minns från förr, denna tavla var gjord av svart kartong, med tryckta silverbokstäver: "Gud är kärlek!"

Efter vad vi vet förekom det icke, härute, att man hade bibel- och tänkespråk målade över dörrarna eller som glas-målningar i fönstren.

Som ovan nämnts så förekom det att man hängde upp bibel- och tänkespråkstavlor i kartongtryck. På en sådan tavla i kartongtryck stod: "Se på Jesus brons begynnare och fullkomnare."

Man köpte sådana tavlor av sådana personer som gick omkring och sålde. Ett tag, förr, gick man också omkring och sålde bibel- och tänkespråkstavlor (målade på glas) trä-tavlor var nog icke så vanl.

Sådana tavlor förekom i hem med kristen
livssyn. Missionsförbundet och Evangeliska
Fosterlandstiftelsen hade medlemmar här
ute för. Sådana tavlor finns fortfarande
i behåll.

Oljetryck och andra reproduktioner med
religiösa motiva var saligt förekommande,
tavlorna såldes av "kulegubbar" som
gick och sålde. Äkta oljemålningar
(handmålade tavlor) brukade man inte se.
Dessa tavlor, förekom i religiöst inriktade
(oljetryck) hem, och av de samfund som tidigare
nämnts här, senare också Pingstvännen.
I min moders ägo var oljetryck med
Jesus och Jesu moder Jungfru Maria
(med hjärtan utånga bröstet) kring bilden
var en bildsvit med bilder från Jesu liv.
Sådana tavlor finns fortfarande kvar.

Tavlorna köptes i de allra flesta fall av sådana personer, som gick omkring och sålde. Tavlor fanns med motiv "de bedjande barnen," på en tavla fanns en liten pojke, som satt och bad, och på en tavla fanns en bedjande flicka. Tavlorna hängdes upp på väggarna. Ett exempel på en liten tavla målad på glas, kan nämnas: tavlan var försedd med stöd och var avsedd att ställas upp på en byrå t. ex. Tavlan var icke fullt så stor som ett vanligt vykort, texten lät: "Han bar sitt kors". Dessa lilla tavla finns fortfarande kvar. En del personer har fortfarande kvar sådana här tavlor och har dem uppsatta - upphängda. Det är då naturligtvis mest äldre personer, som är mycket fästa vid tavl.

Församlingens präster fanns i fotografier
i tavlor i hemmen. Som då: Kyrkoherde
Hans Medins fotografi fanns överst på
tavlan, så Torhamns kyrka i mitten, så
förutvarande kyrkoherdar omkring, så fanns
"klockarena" = kantarenerna under.

Hans Medin var en välkänd kyrkoherde
i Torhamns församling, han var skåning.

Denna omnämnda tavla var tryckt i Häl-
singborg. Denna m. fl. likn. tavlor fick
en hedersplats i kyrkligt intresserade hem.

Vi har sett Rosenius avbildad på
en tavla som följde med tidningen
Julgåfvan år 1914, som gratulbilaga.

I en del hem fanns ^{s. k.} manna, det var
en liten fyrkantig ask vari det stod till,
hela lådan full, med hoprullade lappar
med tryckta bibelspråk.

Manna fanns i kristna hem, oavsett samfundstillhörighet. Pappersasken med mannet placerades på ett bord i rummet vänt. Man säger att man tror att detta för köptes i bokhandlarna. Man tog, i hemmen upp en hoprullad lapp och läste citatet ur denna bibelskrifts-lapp. Det är möjligt att sådant fortfarande finns kvar. Sådant förekom naturligtvis i religiösa hem. Här i skärgården var det inte vanligt med krucifix i hemmen.

I ett hem ^{på Vingskär} där familjen tillhörde Evangeliska Fosterlandsskyddelsen, fanns en bild på sockel (vit) på Torwaldsons Kristus.

^{bild} Denna bild fanns uppställd i hemmet. Kristusbilder av gjut har vi ingen kännedom om att de fanns här ute i skärgårdshemmen.

Vi kan nämna tre hem på Uggskär,
som vi vet att det finns stora familje-
biblar. I alla tre fallen har familje-
fäderna varit i Amerika, förr, och fört
hem bibeln därifrån. (Två av biblarna
vet vi säkert är Melins Familjebibel.)
Två av ägarna är döda, och deras an-
höriga har ärvit bibl. efter dem.

I Melins Bibel fanns plats för an-
teckningar om ^{z. ex.} födelsedagar, bröllops-
dagar och dödsdagar, inom familjen.
Kari (Melins) familjebibel förvarades i fin-
rummet. Exempel på anteckningar,
avskrifter:

Bröllopsdagar

Per Martin Andersson och
Selma Matilda Svensson vigda
den 6/9 1913

Avskrift: Födelsedagar

Anna Kerstin Linnéa Andersson

Född den 23 Augusti 1914

Hedvig Maria Andersson

Född den 19 juli 1916

John Albert Andersson

Född den 11 september 1920

Knut Evert Andersson

Född den 29 dec 1933

Det fanns inte alls i skärgårdshemmen,
 efter vad vi vet. Vignel i hemmen var
 icke vanligt förr. Barndop förekom
 i hemmen, ibland, till dopskål kunde
 man bara ha en glas- eller kristall-skål.
 Man gjorde det så högtidligt som möjligt.
 Vid predikan ^(även i hemmen) tändes levande ljus alltid.
 I vissa hem har funnits krukväxter som:
 Mose skentavlor, Kristi lövkrona,
 den brinnande busken, Jobs lärar.
 Bruket att tända adventsljus och ad-
 ventsstjärnor, är tillkommet på senare
 år, icke i gamla tider härute.
 Förr om jularna tog man in halm och
 lade på golvet = "Julahalmen".
 Julkrubbor förekom icke förr, här, men
 man gjorde ljuskronor av trä, i ett ex.
 t. s. kunde man tända 9 små ljus i en dgl. krubba.